

# Karjääriõppe arendustegevuste testimise kokkuvõte Narva Soldino Gümnaasiumis

## Sissejuhatus

---

Kokkuvõte hõlmab karjääriõppe arendustöö tulemusi SA Innove pilootkoolis.

Viimastel aastatel on karjääriõppe arendustegevuste keskmes olnud karjääriõppe tulemuslikkus. Arendustöö on jõudnud etappi, mil põhiküsimus on - kuidas jälgida ja tõendada *õpilaste karjääri planeerimise oskuste olemasolu*.

Sõnastatud on läbiva teema „elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ **õpitulemused** ja hindamiskriteeriumid (tunnused, tegevus või seisund vms) mis võimaldavad **jälgida ja tõendada**, et soovitud tulemus on saavutatud ning koolis kokku lepitud meetodid/hindamistegevused õpitulemuste saavutatuse jälgimiseks.

2013/2014.õ.-a. on eesmärk välja selgitada, kas kooli poolt valitud meetodid/hindamistegevused on asjakohased ja tõhusad ning võimaldavad jälgida III kooliastme lõpus õpilaste karjäärivaliku küpsust (karjääri planeerimise oskuste olemasolu). Lisaks hinnatakse karjääriõppe korralduse erinevaid aspekte, mis mõjutavad karjääriõppe õpitulemuste (pilootprojekti raames kokku lepitud) saavutatust.

## Alajaotused

---

### 1. Meetodid õpilaste karjääri planeerimise oskuste tõendamiseks.

Kirjeldatakse III kooliastme karjääriõppe õpitulemuste saavutatuse jälgimise meetodite\* testimise tulemusi. Tulemusi analüüsitakse ja määratletakse parendustegevused.

\*Meetod võib olla kas konkreetne hindamismeetod, mõni asjakohane õppemetod või tegevuspõhine kokkuvõte vms.

Testimise käigus otsiti vastuseid küsimustele:

1. Kas konkreetne MEETOD võimaldab jälgida konkreetse(te) õpitulemus(t)e saavutatust?
  - Kas õpilased on õpitulemused saavutanud? Võimalusel kas kõik õpilased või vaid teatud osa neist?
2. Mis tõendab, et see meetod töötab? („sobilik“, „parim“, käib kah“)
  - Mis ilmnes? Mis hästi õnnestus?
  - Mis olid vajakajäämised, parendamist vajav?
3. Kas meetodi ajastus oli õige? Mis seda kinnitab?
4. Mis ilmnes, mis osas õpilased senisest rohkem toetust vajavad?

...

Tuuakse välja järeldused ja parenduse ideed.

## A osa

**MEETOD(ID):** Karjääriplaani koostamine

Läbiviimise aeg: Vestlusring on kavandatud 2014.aprillis-mais. Kokkuvõtte esitatakse 2014.juunis. Karjääriõpetuse õpetaja parandab vajadusel tööplaani 2014.juunis.

Vastutaja(d) koolis: Karjäärikoordinaator, karjääriõpetuse õpetaja, klassijuhatajad, kooli juhtkond.

Planeeritavad tegevused: Tegevused Vitatiimi karjäärikeskusega koostöö raames: tunnid, koolitused, loengud, konsultatsioonid, õppekursioonid. Koostöö fondide ja programmidega karjääriplaneerimise toetamiseks.

9.klasside õpilastega vestlusring.

Kooli karjäärikoordinaator ja karjäärimeeskond klassijuhatajate ja karjääriõpetuse õpetajaga koostöös valmistavad ette vestlusringi kava ja teematilisi küsimusi aruteluks.Viib vestlusringi läbi, analüüsib kokkuvõtet ja teeb ettepanekut karjääriõpetuse õpetajale ja klassijuhatajale.

Karjääriõpetuse õpetaja parandab vajadusel õpilaste tööd karjääriplaani koostamise kohta.

## B osa

Meetod - hindamismeetod, mõni asjakohane õppemetod või tegevuspõhine kokkuvõte vms.

Meetod ja Õpitulemus(ed)	Tugevused, õnnestumised	Nõrkused, vajakajäämised	Järeldused, kommentaarid	Parendamise ideed
Karjääriplaani koostamine	<p>1. Tegevused Vitatiimi karjäärikeskusega koostöö raames: tunnid, koolitused, loengud, konsultatsioonid, õppekursioonid läksid edukalt.</p> <p>2. Koostöö fondide ja programmidega karjääriplaneerimise toetamiseks oli efektiivne ja tulemusrikkas.</p> <p>3. Õpilastele vahendati teavet karjäärikeskuse tegevuse kohta, edasiõppimise ja tööturu seisu ning töökoha leidmise võimaluste kohta, neile luuakse võimalused saada karjäärinõustamist, osaleda treeningutes ja koolitustes. Kõik teadmised aitasid õpilastel oma karjäärivõimalusi teha karjääriplaani koostades.</p> <p>4. Projektide tulemused vastasid kooli arengukavale, õppekavale, kooli üldtööplaanile ja jätkusutlikkuse raames</p>	<p>1. Üha raskem leida finantstoetust selliste tegevuste rakendamiseks.</p> <p>2. Madal lastevanemate aktiivsus selliste õppetegevuste toetamises, sh madal haridustase, perede finantsolukord, keeletase ja üldsotsiaalne tase.</p>	<p>1. Koostöö raames on laiendatud kooli võimalused kooli arengu- ja õppekava rakendamiseks õpilaste karjääri planeerimise protsessi osas.</p> <p>2. Suured tänud INNOVE-le toetuse eest: rahaline toetus sellisteks tegevusteks ning abi õppekava arendamiseks ja rakendamiseks.</p>	<p>1. Järgmisel aastal võtame teist hindamismeetodit analüüsimiseks: arenguvestlus õpilasega.</p> <p>2. Kindlasti jätkame monitooringuga, et kuidas koostöö karjäärikeskuste- ja fondidega toetab õpilaste karjääriplaneerimist, planeerime koostööd edasiarendamiseks.</p> <p>3. On vajalik koostada koolituskava, mille raames kavandada lastevanemate koolitust.</p>

	õpilastel aitasid oma karjäärivlikuid teha karjääriplaani koostades			
Kas ja kuidas mõjutab õpilaste karjääriplaani karjäärivalikute kohta otsuseid	<p>9.klasside õpilastega vestlusring</p> <p>1. Vestlusringist on selgus, et karjääriplaani koostades teeb õpilane üsna olulist tööd:uurib töö- ja haridusturgu,kõik tegureid,mis aitavad õpilastel karjäärivalikute otsuseid teha.Õpilased tunnustavad,et karjääriplaani aitab edaspidises elus oma elueesmärgide poole üsna kindlalt liikuda. Õpilastele meeldib ,kuidas töötab selles valdkonnas nendega karjääriõpetuse õpetaja ja karjäärimeeskonna liikmed.</p>	<p>Vestlusringist on selgus,et</p> <p>1. Lastevanemad ei saa aru, kas ja kuidas saavad aidata õpilastel karjääriplaani koostamises, kas ja kuidas mõjutab õpilaste karjääriplaani karjäärivalikute kohta otsuste tegemist.</p> <p>2. Aineõpetajad aitavad õpilasi oma tundide käigus üsna vähe karjääriplaani koostamisel.</p> <p>3. Koostöö ettevõtjate- ja vilistlastega nende panuse õpilaste karjääriplaani koostamise protsessi suur, kuid ei ole süsteemne.</p> <p>4. Klassijuhataja saab aidata karjääriplaani koostamisel vähe, kuid saab üsna tugevalt aidata õpilast edaspidises elus karjääriplaani järgi liikumist.</p>	<p>1. Kooli karjäärikoordinaator ja karjäärimeeskond koostöös klassijuhatajate ja karjääriõpetuse õpetajaga valmistasid ette vestlusringi kava ja teematiliste küsimuste arutamiseks.</p> <p>2. Kooli karjäärimeeskond korraldas vestlusringi,analüüsis kokkuvõtet ja tegi ettepanekuid karjääriõpetuse õpetajale ja klassijuhatajale.</p> <p>3. Karjääriõpetuse õpetaja parandas õpetaja karjääriõpetuse õppeaine tööplaani 9. klassides karjääriplaani koostamise osas.</p>	<p>1. Arendada hoolekogu tegevust lastevanemate koolituse eesmärgiga,vaadata sellist küsimust läbi hoolekogu koosolekul 2014. aasta augustis.</p> <p>2. Kooli juhtkond korraldab sisekontrolli ja meetoodilise töö „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine“ kaudu Korraldab läbiva teema käsitlemist õppeaine raames.</p> <p>3. Kooli karjäärimeeskond arendab koostöös ettevõtjate ja vilistlastega nende panust õpilaste karjääriplaani koostamise protsessi.</p>

## 2. Õppeprotsess. Õppekeskkond. Karjääri planeerimise oskuste kujunemist toetavad tegevused. Õppemeetodid.

### A osa

Püstitatud küsimus: Kas ja kuidas toetavad õpilaste karjäärivalikuid Töövarjupäevad ,s.h karjääriplaani koostamises?

#### Lühike selgitus:

Selle hindamise meetodi eesmärk oli selgitada välja:

1. Kas ja kuidas toetavad õpilaste karjäärivalikuid Töövarjupäevad, sh karjääriplaani koostamisel?
2. Millised asutused ja inimesed meie partneritest: ettevõtetest, avalikest asutustest ja teistest haridusasutustest jagavad meie eesmärgi selles valdkonnas ning millised inimesed, ettevõteted ja asutused aitavad õpilasi selles valdkonnas kõige paremini.

Planeeritavad tegevused: 9.klasside õpilaste tagasiside Töövarjupäevas osalemisest.

Kooli karjäärimeeskond töötavad küsimusi välja, viib küsitluse läbi, analüüsib küsitluse tulemusi, teeb kokkuvõtet, tutvustab klassijuhataid ja koolijuhtkonda küsitluse tulemustega.

Karjäärimeeskond teeb ettepanek kooli juhtkonnale ja klassijuhatajatele Töövarjupäeva korraldamise kohta.

Küsitlus on kavandatud 2014. aprillis, tulemusi esitatakse 2014.mais, ettepanekud esitatakse 2014.juunis

---

### B osa

#### 1.Kuidas töö/tegevused korraldati?

Kooli karjäärimeeskond töötas välja küsimused, korraldas küsitluse, analüüsis küsitluse tulemusi, tegi kokkuvõtet, tutvustas klassijuhatajatele ja koolijuhtkonnale küsitluse tulemusi.

Karjäärimeeskond tegi ettepaneku kooli juhtkonnale ja klassijuhatajatele Töövarjupäeva korraldamise osas.

Küsitlus oli kavandatud 2014. aprillis, tulemusi esitati 2014. mais, ettepanekuid esitati 2014. juunis.

Õpilased: kõik toimus plaanipäraselt.

Õpetajad: toetasid klassijuhatajate arvamust küsitluse korraldamise kohta, kuid pigem kartsid õpilaste ja lastevanemate ausaid vastuseid.

Klassijuhatajad: Kõik tegevused toimusid plaanitule vastavalt, kuid karjäärimeeskonna liikmete ja klassijuhatajate arvamused olid erinevad, väideti, et võib-olla ei ole küsitlus vajalik, pigem on vaja vestelda õpilastega. Sellel ajal korraldati koolisisekontrolli raames üsna palju küsitlusi, seoses sellega vanemad ja õpilased natuke takerdusid. Kuid otsustati küsitlust siiski korraldada.

#### 2.Tulemused:

Õnnestumised:

1. Hindamisel selgitasime välja, et Töövarjupäevad toetavad oluliselt õpilaste karjäärivalikuid karjääriplaani koostamisel.

Põhjendus (mis tõendab):

Tegelikult Töövarjupäev annab noorele võimaluse heita pilk täiskasvanud eduka inimese "päristöö" olemusele. Õpilased näevad, kuidas koolis õpitavad teadmised tööle asudes rakendust leiavad. Õpilane jälgib varjuna täiskasvanu tööpäeva tööprotsessi sekkumata ning teeb hiljem nähtust kokkuvõtte. Töövarjupäeva ergutab noortes inimestes huvi ettevõtluse ja majanduse vastu, aitab tajuda seost hariduse ja tulevaste karjäärivõimaluste vahel soovitud elukvaliteedi saavutamiseks. Kõik sellised tegurid toetavad oluliselt õpilaste karjäärivalikuid karjääriplaani koostamisel.

2. Meetodi tulemusena tegime kindlaks, millised asutused ja inimesed meie partneritest: ettevõtetest, avalikest asutustest ja teistest haridusasutustest saavad meie eesmärkidest õpilaste karjääriplaneerimisvaldkonnas aru ning millised inimesed, ettevõtet ja asutused aitavad õpilasi selles valdkonnas kõige paremini.

Vajakajäämised, parendamist vajav:

1. Korraldada Töövarjupäevas õpilaste osalemise ja tulemuste kohta koolikonverents.

Põhjendus (mis seda tõendab):

1. Koolikonverents aitab teha kõikidele kooli õppeprotsessis osalejatele selgeks Töövarjupäeva olulist panust õpilaste õpitulemuste parendamisse.

---

### 3. Koostöö õpilase arengu toetamisel.

#### A osa

Püstitatud küsimus: Kuidas klassijuhatajat motiveerida, et ta pööraks tähelepanu õpilase võimete kindlaksmääramisele ja karjääri planeerimisele (s.h. karjääriplaanile) võrdselt õpilase käitumise ja õpiedukuse küsimustega?

#### Lühike selgitus

Antud meetodi eesmärk on selgitada välja, mida on klassijuhatajatele vaja, et nemad koostöös lastevanemate ja õpilastega aitaksid õpilast määrata kindlaks oma tugevaid ja nõrku külgi, aitaksid õpilast karjääriplaani koostamisel, saaksid karjääriplaani koos õpilasega iga-aastaselt korrigeerida, kaasates spetsialiste ja kasutades erinevaid infoallikaid. Eesmärgiks oli ka selguse saamine, kas klassijuhataja vajab täiendavalt koolitust, et antud ülesandega toime tulla. Haridusvaldkonna finantsprobleemide valguses ei maksta koolis juba poole aasta jooksul lisatasu klassijuhatajate eest ja seetõttu sooviti ka selgitada välja, kuidas paremini motiveerida klassijuhatajat, et ta hea meelega ja tahega antud tegevusega tegeleks.

Planeeritavad tegevused: 8.-9. klasside klassijuhatajate küsitlus. Kooli karjäärikoordinaator koostöös karjäärimeeskonna- ja juhtkonnaga töötavad küsimusi välja. Kooli karjäärikoordinaator viib küsitluse läbi. Karjäärimeeskond analüüsib küsitluse tulemusi, teeb kokkuvõtet, tutvustab klassijuhatajaid küsitluse tulemustega.

Karjäärimeeskond teeb ettepanek kooli juhtkonnale klassijuhatajate motiveerimisviiside kohta.

Küsitlus on kavandatud 2014. aprillis, tulemusi esitatakse 2014. mais, ettepanekud juhtkonnale esitatakse 2014. juunis.

Kooli karjäärikoordinaator planeerib ja juhib sellist tegevust koolijuhtkonnaga koostöös.

-----

## **B osa**

### 1. Kuidas töö/tegevused korraldati?

Klassijuhatajad: Küsitlus oli kavandatud 2014. aprillis, kuid on läbiviidud mai lõpus, sest sellel ajal kooils viidi läbi palju erinevaid küsitlusi kooli sisekontrolli raames. Kokkulepel sisekontrolli rühmaga korraldati küsitlus natuke hiljem.

### 2. Tulemused:

Õnnestumised:

Küsitluse tulemusena selgus, et:

1. koolis toetatakse klassijuhatajate tegevust, mis on suunatud õpilaste konsulteerimisele edasise õppekoha ja tulevase töökoha valiku osas.
2. Klassijuhatajad tahaksid laiendada õpilaste oskusi ja teadmisi erinevate erialade ja valdkondade kohta, tutvustada õpilastele hetkeolukorda tööturul, kuid vajavad lisakoolitust selles valdkonnas.
3. Karjääriplaanide koostamise protsessis suutsime järk-järgult veenda klassijuhatajaid, et nad arutaksid õpilastega karjääriplaan ja korrigeeriks neid iga-aastaselt. Praegu on koolis selle tööga alustatud ja see toimib.

Põhjendus (mis tõendab):

Klassijuhatajad vajavad täiendavat koolitust, et nad saaksid orienteeruda haridus- ja tööturul. Praegu ei saa nad oma klassi õpilasi õigesti nõustada, koolituste läbimise järel saaksid nad õpilasi aidata karjääriplaanide koostamisel. Toimusid esimene 8.-9. klasside klassijuhatajate tutvustamine Rajaledja portaaliga, kohtumine Vitatiim ressursside keskuse ja Töötukassa spetsialistidega, mis oli väga efektiivne. Klassijuhatajad said esmateadmisi teada ja nad tahaksid jätkata seda õppimist. Klassijuhatajad on saanud arenguveestluste tagasisidena õpilastelt informatsiooni, et õpilased vajavad oma karjääriplaanide korrigeerimist isegi poole aasta pärast kooli karjäärimeeskonnaga konsulteerimist. Klassijuhatajad hakkasid antud tööd tegema. St klassijuhatajate antud tegevuse algatus tuli õpilastelt ja nende vanematelt.

Vajakajäämised, parendamist vajav:

1. Klassijuhatajate motiveerimissüsteem ei ole kehtestatud.

Põhjendus (mis seda tõendab):

1. Klassijuhatajate motiveerimissüsteem klassijuhatajate rahatoetuse puudumise tingimuses peab olema välja töötatud. Koolis on sellega juba arvestatud klassijuhataja töökoormuses kontakttundide määramisel, kuid seda küsimust tuleb edasi käsitleda ja süstematiseerida.

## 4. Muud seotud küsimused.

Detailsemad kaardistused kas karjääriõppe sisuliseks korrigeerimiseks, õpilaste vajaduste täpsustamiseks vms.

### A osa

Püstitatud küsimus:

Kuidas mõjutab 9.klassi õpilasi karjääriõpetus valikainena, et ta õpiks ja saaks hinnata oma võimed, huvisid, teadmisi ja oskusi, orienteeruda haridus- ja tööturul, teada saada õpimisvõimalustest, teha oma karjäärivalikuid oma karjääriplaani koostades. Kursust õpetatakse koolis sellel aastal esmast korda, sest juhtkond peab teada saama kursuse olulisemaid aspekte, millel mõjutavad õpilaste karjäärivalikuid.

*näit. Mis mõjutab õpilase valikuid edasiõppimisel pärast põhikooli? Millised välised tegurid mõjutavad õpilaste tegelikke valikuid?*

*Näit. Kui küps on põhikooli lõpetaja endale objektiivse hinnangu andmisel?*

Lühike selgitus

Hindamise käigus kavandasime selgitada välja:

1. Kas põhikooli lõpetaja saab anda endale objektiivse hinnangu? Kas on õpilane võimeline vastata küsimustele: kes ma olen, mida tahan, mida tean, kuhu lähen (karjääriplaneerimise kohta)?
2. Kes on 9. klasside õpilastest võimeline õppida edasi meie kooli 10. klassis, kas ülejäänud õpilased on võimelised valida tulevast eriala ja õppeasutust?  
(Mida tegelikult teada soovitakse, kuhu soovitakse välja jõuda? Mis on tulemus ehk midagi sellist, millega on edaspidiselt võimalik parendusi, muutusi teha.)

Planeeritavad tegevused:

9.klasside õpilaste tagasiside kursuses osalemisest.

Küsitlus on kavandatud 2014. aprillis.

Küsitluse tulemusi esitatakse 2014.mais.

Ettepanekud juhtkonnale esitatakse 2014.juunis

Kooli karjäärikoordinator koostöös karjäärimeeskonna- ja juhtkonnaga töötavad küsimusi välja.

Kooli karjäärikoordinator viib küsitluse läbi.

Karjäärimeeskond analüüsib küsitluse tulemusi, teeb kokkuvõtet, tutvustab klassijuhataid küsitluse tulemustega.

Karjäärimeeskond teeb ettepanek kooli juhtkonnale. Kooli karjäärikoordinator planeerib ja juhib sellist tegevust koolijuhtkonnaga koostöös.

-----

### B osa

#### 1. Kuidas töö/tegevused korraldati?

Küsitlus oli kavandatud 2014. aprillis, kuid on korraldatud mais, sest sel ajal korraldati koolis palju erinevaid õpilaste, õpetajate ja lastevanemate küsitlusi kooli sisehindamise raames ning paljudel tekkis segadus. Siis kokkuleppel kooli sisehindamise meeskonnaga korraldati küsitlus hiljem maikuu. Kuid küsitluse tulemused olid teada juba maikuu lõpus.

#### 2. Tulemused:

Õnnestumised:



1. Küsitluse käigus selgus, et karjääriõpetuse kursuse tulemusena koostasid kõik 9. klasside õpilased oma karjääriplaani järgnevas 3 aastaks.

2. Õpilane:

2.1. on võimeline analüüsida enda isiksust ja kasutab eneseanalüüsi tulemusi elutee planeerimisel ja karjäärivalikute tegemisel, kuid on vajalik kasutada selles tegevuses täiskasvanute abi.

2.2. tunneb tööturu suundumusi, erinevaid töövaldkondi ning on teadlik võimalustest ja nõuetest tööturul, mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning vajadust pidevaks enesearendamiseks, oskab leida infot tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta ning kasutab seda oma haridustee planeerimisel, kuid palub selles tegevuses täiskasvanute abi.

3. Meie 9. klassi õpilastest leidub õpilasi, kes on võimeline õppida edasi meie kooli 10. klassis.

Kõik ülejäänud 9. klasside õpilased, kes ei tule 10. klassi õppima, valisid tulevase eriala ja õppeastuse.

Põhjendus (mis tõendab):

1. Karjääriplaani koostamisel järgnevas 3 aastaks aine „Karjääriõpetus“ raames analüüsisid õpilased oma võimeid, tugevaid ja nõrku külgi; suur töö on tehtud psühholoogiga ja karjäärispetsialistidega karjäärikeskusest Vitatiim.

2. Aine „Karjääriõpetus“ raames uurisid õpilased, kasutades õpetaja abi, Eesti ja Euroopa haridus- ja tööturgu, uurisid infoallikaid, töötasid veebilehtedega Rajaleidja, CV-keskus, eesti.ee/kodanikule.

3. Kooli 10. klassi tuli 85 % meie 9. klassi õpilastest, nad on täiesti teadlikud 10. klassi õppekavast, valisid endale õppesuunda ja valikaineid, ei karda õpperotsessi eesti keeles, õpilastel on juba valmis tehtud karjääriplaani järgnevas 3 aastaks ja plaanid eesti keele parendamise osas. Ülejäänud õpilased valisid endale kutseõppekeskuse ja eriala, millel hakkavad õppima. Mõnede õpilaste karjääriplaanid korrigeeriti klassijuhatajaga arenguestluse käigus. Klassijuhatajatega on jõutud kokkuleppele korrigeerida karjääriplaanid iga-aastaselt. Õpilaste vanemad on samuti antud töödele kaasatud.

Vajakajäämised, parendamist vajav:

1. Karjääriplaani koostamisel aine „Karjääriõpetus“ raames õpilane vajab pedagoogide, klassijuhataja ja vanemate abi. Kuid abi osutas peamiselt karjääriõpetuse õpetaja. Ülejäänud loetletud täiskasvanud sageli keeldusid õpilast aitamast karjääriplaani koostamisel, kuid karjääriõpetuse õpetaja tegeles pidevalt selle tööga.

Põhjendus (mis seda tõendab):

1. Madal lastevanemate aktiivsus selliste õppetegevuste toetamises, sh madal haridustase, perede finantsolukord, keeletase ja üldsotsiaalne tase.

2. Klassijuhatajad vajavad täiendavat koolitust, et nad saaksid orienteeruda haridus- ja tööturul. Praegu ei saa nad oma klassi õpilasi õigesti nõustada, koolituste läbimise järel saaksid nad õpilasi aidata karjääriplaani koostamisel.

3. Aineõpetajad aitavad õpilasi oma tundide käigus üsna vähe karjääriplaani koostamisel, sest ei taha korraldada oma õppeprotsessi natuke teisiti ning sageli ei saa aru haridus- ja tööturu väljakutseid.

## Koostaja andmed

Kooli nimi: Narva Soldino Gümnaasium

Koostaja nimi: Jelena Vassiljeva